

Вечер на съвременната българска литература в Прага

На 29 април Българското посолство в гр. Прага, съвместно с Театралния институт, Представителството на Европейската комисия в Прага и Музея на националната книжовност, организира вечер на съвременната българска литература. Културното събитие представлява част от цикъла „Вечери на европейската литература“. То се проведе в Музея на националната книжовност в пражкия квартал Бубенеч.



В.Самоковлиев, И.Сръбкова, С. Лазарова, Л. Гълъбова и С.Кисьов

Модератор на вечерта беше публицистът и радиожурналист Дейвид Вон, който представи основните участници – Васил Самоковлиев, известен предимно със своите преводи на произведения на чешкия писател Бохумил Храбал; чешката българистка д-р Ивана Сръбкова, преводач на три книги; режисьорката Светлана Лазарова и писателят Стефан Кисьов, автор на 10 романа, един от които „Екзекуторът“, вече е преведен на чешки език. В момента пиша поредния си роман, допълни Стефан Кисьов, който, макар и исторически, е с модерен дух и стил. Затова, подобно на Франц Кафка, Карел Чапек и Ярослав Хашек, великолепната архитектура и история на Прага и нейните кафенета ми служиха за вдъхновение. Понеже за мене „Прага е един малък Париж“, отбеляза духовито Ст. Кисьов, извор на

творческо вдъхновение за мене бяха и Хемингвей и парижките кафенета. Общественият простор наистина е важен за вдъхновението, продължи мисълта си той, докато самотата те откъсва от света. Характеризирайки романа „Екзекуторът“ като странна комбинация от трагедия и комедия, Д. Вон попита автора му дали антикомунизмът и комунизмът са представлявали за него творчески стимул при написването му. „И да, и не. Нуждата от антикомунистически роман в България е очевидна. Освен това „анти“ не ми харесва, защото литературата е винаги „про“. Важното беше да се съхрани духът на епохата. Не съм замислял романа като антикомунистически“, отбеляза Ст. Кисьов. Същевременно той допълни, че когато пише, никога не си поставя предварителни условия. За него най-

важното е да има история. Сюжетът на романа „Екзекуторът“ е изграден въз основа на правдива история, която прочита в едно френско списание – как са се изпълнявали смъртните присъди в Централния софийски затвор в комунистическа България. Описаната от канадската журналистка история ме развълнува, допълни той, особено в контекста на тогавашните международни събития, част от Студената война – атентата срещу папата, убийството на Георги Марков. Затова реших да напиша уникален роман, типичен за социализма, в който главният герой хем да е обикновен, хем да е необикновен с нещо, завърши разказа си Ст. Кисьов, след което актьорът Кайетан Писарович прочете откъс от романа. В дискусиата около романа се включиха и останалите участници. Режисьорката Светлана Лазарова посочи,

че същият мотив, образът на „палача“, присъства и в пиесите на Стефан Цанев. Васил Самоковлиев изтъкна, че в романа Ст. Кисьов по уникален начин съчетава символите на социализма – Държавна сигурност и „българския чадър“, и отпрати пожелание към автора да не изневерява на ироничния си стил на писане. В тази връзка д-р Ивана Сръбкова отбеляза, че именно самоиронията е това, което най-много цени у българските писатели. Тя представи накратко литературното творчество на Георги Господинов. Романиите и разказите му се появяват през 90-те години на миналия век, когато българска литература на практика няма. Според Ив. Сръбкова в разказа „Жива душа“ чрез описанието на селската действителност се усеща „интелектуален полъх“ от творчеството на Й. Радичков. Чешката българистка добави, че усилията ѝ да намери спонсор за превод са се увенчали с успех, а те „виждат бял свят“ благодарение на издателството на Божана Апостолова „Жанет-45“. Същевременно Ивана Сръбкова използва случая да благодари на преподавателката по чешка литература в СУ „Св. Климент Охридски“ д-р Ани Бурова за оказаната помощ. И двете не са очаквали толкова положителни отзиви и рецензии за своето начинание, което предизвиква голям интерес на Панаира на книгата в гр. Прага през 2009 г. За тези от присъстващите, които все още не са се докосвали до творчеството на Г. Господинов, д-р Сръбкова предложи да чуят откъс от издадения през 2004 г. сборник с разкази „Други истории“, който К. Писарович прочете.

Д-р Ивана Сръбкова се спря накратко и върху творчеството на друг съвременен български писател, Алек Попов, и по-специално върху екранизирания му роман „Мисия Лондон.“ Според нея в романа може да се усети най-добре себеиронията на българина, която в този случай е „пренесена“ в чужбина. В романа присъства още един мотив – този за българската „Мафия“. Поначало това е главната тема на редица български филми („Дунав мост“) и книги (Александър Томов – „Четвъртата власт“), появили се през 90-те години на миналия век. В тази връзка В. Само-



С.Кисьов, В.Мюлерова, Д.Вон

ковлиев посочи, че познава автори на подобни романи, които така и не доживяват издаването им, визирайки писателя Христо Калчев. В дискусиата се включи и живеещата в Прага поетеса Лидия Гълъбова, която подхвана темата за съвременната българска поезия. Освен емблематичната фигура на покойния Иван Методиев, тя спомена и имената на талантиливи поети в България, които пишат и проза – Деян Павлов, Мирела Иванова, Бойко Ламбовски. Същевременно Л. Гълъбова обърна внимание на радостната тенденция, която се наблюдава в последно време – интереса на чешките българисти към съвременната българска литература. Тя посочи за пример преводите на д-р Ивана Сръбкова и на Ондřej Заяц, съответно на Димитър Кенаров и на Кристина Димитрова. Самата Л. Гълъбова е автор на четири стихосбирки, нейни стихотворения са преведени от чешкия литературовед-българист д-р Марцел Черни. Пред присъстващите тя прочете две свои стихотворения. Режисьорката Светлана Лазарова изтъкна приноса на „живия класик“ и драматург Стефан Цанев в популяризирането на българската литература и българския театър пред чешка публика. Започнал своето интелектуално развитие като поет, Стефан Цанев по-късно „внася поезия“ в театъра. Преди някол-

ко години той представи своите „Български хроники“ в БКИ-Прага. Българската режисьорка разказа за запознанството си и съвместната си работа със Стефан Цанев, припомняйки, че преди няколко години неговата пиеса „Другата смърт на Жана Д`Арк“ беше поставена на чешка сцена. К. Писарович прочете откъс от друга известна пиеса на българския драматург „Последната нощ на Сократ“. Пиеси на Йордан Радичков, Емил Рахнев и Христо Бойчев също са представяни пред чешка публика, добави Св. Лазарова. В заключение българската режисьорка напомни за чешкия принос в развитието на българския театър.

Литературната вечер завърши с краткото, но оригинално и съдържателно изказване на Горяна Ленкова, трети секретар в Българското посолство в Прага. Част от живота ѝ преминава в света на литературата – самата тя е израсла сред хора на изкуството, впоследствие е работила като главен редактор на литературното списание „Панорама“. Г. Ленкова откровено призна своето дългогодишно убеждение, че в българската литература преобладават негативизмът и nihilизмът, а сега с удивление открива, че в нея осезаемо присъства и още един мотив – този на самоиронията.

Д-р Красимира Мархалева